

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

O problemă ce trebuie rezolvită.

I.

Suntem în ajunul adunărilor generale a celor două corporațiuni culturale. Și una și ceialaltă au scris pe stindardul lor: *întărirea masei, adică a poporului român*. Nu ne îndoim, că bărbații noștri luminați puși în fruntea acestor instituțiuni au avut totdeauna în vedere numai și numai întărirea obștei. Departele dela noi ori-ce incriminări, dar' problemele, ce până acum au fost puse în practică, au avut de rezultat aproape numai ridicarea clasei mai culte.

Suntem siliți a trage luarea aminte a celor chemați la un teren de tot neglijat, care încă este susceptibil în cadrul statutelor, și acesta este *»Școala agronomică»*.

»A cui este pământul, aceluia este și țara». Acest adevăr nu-l va putea răsturna nici cel mai încarnat șovinist. Prin cultivarea pământului propriu crește și iubirea de țară.

Iubirea vetrei părintești chiar la noi românii este legendare; aproape toate cântările noastre populare pline de simțăminte, se învîrt pe lângă ogoarele, fânețele, dumbrăvile, colinele, lanurile și codrii ce ne impresioară.

Nu este poezie populară în care plugarul român să nu amintească cu drag și dor boulenii, văcuțele și plugșorul lui. Ciobanul din codrii nestrăbătuți să face stăpân pe tot ce vede și-l impresioară, *»când ved dragi-mi melușei, cred că și munții-s ai mei»*.

Pe lângă toate aceste, nu este un

pecat strigător la ceriuri, că un popor de 3 milioane să nu aibă nici chiar o școală proprie agronomică, la adăpostul căruia să-și câștige, dela bărbați cu tragere de inimă, cunoștințele de lipsă, cum are să-și cultive mai rațional puținul sau pământ moștenit sau agonisit?!

O mână de oameni, un popor mic față de noi, adică frații sași, pe cari în multe i-am imitat, au trei școli agronomice și noi — 3 milioane — nici una. O adevărată rușine!

Despre lipsă, barem a unei școli agronomice, apoi despre înființarea aceleia, precum și despre rezolvirea acestei probleme atât de arzătoare, vom mai scrie și eventual vom veni chiar și cu o propunere concretă către adunarea generală a *»Asociațiunii»*, pentru-că amânarea este păgubitoare.

Mai aproape suntem acum de adunarea generală a *»Societății pentru fond de teatru»*. La participare cât de numeroasă invităm și noi pe toți iubitorii artei române.

Am dori din inimă, ca frații Brădeni acel mănunchi de inteligență iubitoare de neam și răspînditoare de lumină, să-și vadă ostenele recompensate!

β.

Dela

»Societatea pentru crearea unui fond de teatru român».

P. T. Domnule!

»Societatea pentru crearea unui fond de teatru român», un factor principal de cultură al Românilor din Ungaria, își va serba adunarea generală ordinară din est an în Brad la 15/28 și 16/29 August a. c.

Prima oară avem fericirea și noi, zarandenii, de a putea saluta în mijlocul nostru pe reprezentanții unei societăți, a cărei devisă e: *luminarea neamului românesc prin teatru național*.

Să folosim deci ocaziunea dorită pentru a ne achita în mod demn de o datorie națională, ce ni-se impune prin sprijinirea morală și materială a acestui valoros așezământ cultural!

Subscrisul comitet speră, că P. T. public român din Zarand, deși nu se poate mândri cu o stare materială înfloritoare, ba nici chiar cu un an mînos; totuși se va avînta cu acesta ocaziune la culmea datoriei sale. Drept aceea ne îndreptăm către frații noștri, Români din Zarand, cu rugarea călduroasă, ca cât mai mulți să se înscrie de membri la *»Societatea pentru crearea unui fond de teatru român»*, să jertfească fiecare bănuțul seu în favorul Thaliei române și să se prezenteze cât mai mulți la serbare ei!

Insuflețirea obștească și jertfa curată va dovedi puterea noastră de viață, dorul de lumină și dragostea-ne față de așezămintele sfinte ale culturii naționale.

Ca să ajungem la un rezultat, care să ne servească spre onoare: apelăm la P. T. preoții și învățătorii noștri — pionierii culturii naționale, la tinerimea studiosă — mândria și speranța neamului nostru, la inteligența și toți oamenii de inimă din sinul poporului nostru și îi rugăm: *onorați-Ve și onorați-ne cu prezența Voastră!*

Să jertfim pe altarul Thaliei române!

Spre orientare alăturăm la acest apel o listă de înscriere de membrii, pentru a o circula în cercul și între cunoscuți D.-V., precum și programa festivităților.

Lista de înscriere și suma incasată, Vă rugăm să o înapoia-ți la adresa:

Dlui Dr. Ioan Papp, avocat în Brad cassarul comitetului arangiator, până la 12/25 August 1904.

Brad, 12/25 Iulie 1904.

Pentru comitetul arangiator:

Vasilie Damian president.	Dr. I. Radu, secretar.
Dr. I. Papp, cassar.	Alex. Draia, controlor.
Dr. Pavel Oprea, v-pres.	

Programa festivităților

cari se vor arangia cu ocaziunea adunării ord. a *»Societății pentru crearea unui fond de teatru român»*, ce se va serba în Brad la 15/28 și 16/29 August a. c.

1. Sâmbătă în 14/27 August, a. c. la orele 7 p. m. *primirea comitetului* la gara din Brad.

2. Sâmbătă la 8 ore p. m. *seara de cunoștință* în sala »Central».

3. Duminică în 15/28 August a. c., la 10 ore a. m. *serviciu divin* în biserica gr.-or. din Brad.

4. La orele 11 a. m. *ședința I.* în sala de gimnastică.

5. La orele 2 p. m. *banchet*.

6. Seara la orele 8 *concert împreună cu teatru*.

7. Luni în 16/29 August, la orele 9 a. m. *ședința II.* tot acolo.

8. Luni seara: *petrecere cu dans*.

9. Marți în 17/30 August a. c. *excursiune*.

10. În decursul festivităților *»Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei»*, va arangia o *expoziție din lucruri de mână pregătite de femei zarandene*.

Programa specială se va publica mai târziu și se va distribui oaspeților.

Brad, 12/25 Iulie 1904.

Comitetul arangiator.

FOIȘOARA

Amintiri din anul 1866

de Ioan Mihaiu, proprietar în Orăștie.

Onorate Dle Redactor!

În numărul 24 a preșutului D-voastre ziar făcându-se amintire și despre mine, privitor la lupta din 3 Iulie 1866 dela Königgrätz, împrejurarea asta mă îndeamnă a-ți comunica și eu unele date referitoare la luptele din anul respectiv, la care eu am luat parte ca sublocotenent și adjutant la 1. batalion al regimentului de infanterie nr. 64.

Nu mă voi extinde la o descriere mai detaliată a acelei companii nefericite, fără voi atinge numai acele momente din luptele ce s-au dat, cari s-au petrecut în jurul meu. Cred a nu fi de prisos dacă în treacăt voi înșira și unele din evenimentele mai remarcabile, cari au premers acest războiu pe cât de desastros de pe câmpul luptă, pe atât de funest în urmările lui politice.

Din 5 Decembrie 1864 se afla regimentul nostru în garnisoana din Viena. Strămutarea noastră la Viena a urmat pe neașteptate; abia de o lună veniserăm din Mantua

la Padua și ordinul pentru noua dislocare se vede că era deja gata. Schimbarea aceasta repede și neobcînuită a garnisoanelor a fost provocată de niște întâmplări regretabile ivite în sinul corpului ofiteresc, și care a avut de urmare retragerea comandantului de regiment — *regretatul colonel Baron Urs de Margine* — din serviciu și mergerea lui în pensie.

Retragerea aceasta a produs o penibilă impresie asupra noastră, căci deși era foarte riguros în serviciu, — ba chiar temut — totuși atunci când trăgea sabia și se punea în fruntea regimentului, căutam la el cu credința și venerația unui creștin către mântuitorul seu și un singur cuvînt din gura lui era destul pentru a încălzi inima soldaților până la entuziasm.

O mîngăere și mulțumire sufletească totuși va fi simțit regretatul baron Urs, tocmai precum am simțit și noi bucuria și mîndria străbătînd piepturile noastre atunci, când M. Sa Impăratul — supremul cap al armatei — în revista ținută a 5-a zi după venirea în Viena, s'a îndurat a exprima prea-grățios înalta Sa îndestulare cu ținuta impunătoare a regimentului. Dar' și căutam feciorii noștri în ajustarea lor de paradă ca niște pui de lei — frumoși și tînchioși — să tot privești la ei.

Ce nu ar fi prestat acest bărbat cu capacitatea și eroismul seu dovedit pe atâtea câmpuri de luptă — pentru care a și fost decorat cu ordul: *Maria Theresia, cel mai înalt ord militar* — dacă în războiul urmat după un an, nu un regiment fără un corp întreg de armată s'ar fi încredințat conducerii lui? Că încrederea M. Sale i-s'a păstrat neclintită și după retragerea sa din activitate, se vede din chemarea sa în 1866 și încredințarea apărării celui mai expus punct al monarhiei: *Insula Lissa din marea Adriatică*.

Sunt nespuse greutățile cu care s'a luptat acest comandant distins pentru ca să facă din regimentul seu un regiment de elită și model; material se afla în prisosință, dacă au material brut, care trebuia cioplit și lustruit. Regimentul întreg consta aproape numai din feciori de țărani fără carte, căci după legea de recrutare de atunci, cu tineri inteligenți nu te întâlneai la asentare fiind sub un titlu, ori altul scutiți de mîlție.

Cu mîntea lui ageră și experiența-i bogată, colonelul Urs și din situația asta critică și-a putut ajuta, căci pentru umplerea golurilor de oficeri superiori, aduce la 1 Oct. 1863, 15 tineri cadeți, toți absolvenți ai școlii militare matematice din Caransebeș, eară în 1 Decembrie aceluiași an dispune, ca să fie aleși 60 feciori din regiment, cari fiind

instruiți prin 4 cadeți — între cari mă aflam și eu — după 3 luni i-am pregătit întru atât, încât au fost ași a ocupa posturile de suboficieri. Numai la anul 1866 când regimentul a fost pus pe picior de războiu s'au văzut roadele acestor dispoziții admirabile, pe cari el — durere — nu i-a mai fost dat să le guste.

In ajunul războiului.

Trec peste anul 1865 în care deși nu încetase încordările din trecut și mai multe contraverses între oficeri trebuiră să se aplaneze cu arma, — totuși lași putea caracteriza ca un an de recreațiune pentru regiment. Nou denumitul comandant al regimentului colonelul *baron Döpfner* — un bărbat cu nalte calificații militare — îndată ce studia stările din regiment, știu să facă în curînd ordine definitivă între cei certaji.

Nu voi uita nici-odată însuflețitoarea vorbire ce a ținut-o în fața regimentului la primirea comandei în limba română și cu o pronunțare de-ți părea că e născut român — deși poate limba română numai după nume o cunoștea. Citez începutul: *»Soldaților! Cei crucea pentru creștin, aceea e steagul pentru soldat!»*

Regimentul urma a-și face exercițiile sale pe »Schmelz» și manevrele pe câmpu-

Academia Română.

București, 1904 Iunie 26.

După lungi desbateri, Academia Română, ținând seamă de indicațiunile date de către generalitatea scriitorilor și învățătorilor români din toate părțile, a modificat fundamental sistemul ortografic făcut de dânsa la 1880 și 1881, și a întocmit un mod de scriere mult mai simplu, întemeiat pe principiul fonetic de a scrie sunetele vorbirii prin anumite litere, fără considerațiuni etimologice sau gramaticale.

Nouele reguli ortografice sunt cuprinse în alăturata broșură.

Este un mare interes de cultură națională ca să ajungem cât mai curând la o uniformitate deplină în ortografia limbii noastre în toate manifestările scrise. Presa periodică este în întâiul loc chemată să contribuie la unificarea acestui element însemnat de cultură națională.

Spre acest scop, avem onorare a vă ruga să binevoiți a adopta și în organul Domniei-Voastră de publicitate ortografia întocmită de Academia Română, făcând să se publice în același timp și regulile admise de ea.

I. Kalinderu,
președinte.D. Sturdza,
secretar general.

Intâia misiune specială ce s'a pus Academiei Române la înființarea ei, în 1866, a fost: »de a determina ortografia limbii române«.

Din această cauză în cei dintâi trei ani ai activității ei, 1867--1869, cele mai îndelungate și adeseori foarte aprinse discuțiuni s'au făcut asupra ortografiei. Aceste discuțiuni au ajuns la sistemul de scriere votat la 13 Septembrie 1869.

După ajungerea celor doi latinizatori hotărâți, Laurean și Massim, la conducerea tinerei instituțiuni, ortografia academică a fost și ea tot mai mult latinizată, ca și limba până a ajuns la punctul culminat în cunoscutul »Dicționarul« delat 1871—1876. Lumea literară, scriitorii și publicul, nu au urmat calea arătată în această direcțiune.

Academia Română, reconstituită și înălțată, prin legea dela 1879, la situațiunea de Institut Național, a reluat, în anii 1880 și 1881, discuțiunile ortografice, a părăsit ortografia etimologică latinizatoare și a stabilit un nou fel de ortografie mult mai ușoară. În locul etimologismului latinizator s'au pus reguli de scriere restrânse în marginile etimologismului român. Astfel s'a făcut un mare pas spre unificarea scrierii în toate țările românești.

La 1895 s'au discutat din nou și s'au schimbat unele puncte din ortografia primită la 1880—1881, dar principiul a rămas același.

Publicul, scriitorii și învățătorii de toate gradele, în marea lor majoritate, nu a fost pe deplin mulțumit nici cu acest fel de scriere, și întrebau unii și cereau alții o scriere

mai simplă, mai ușoară, întemeiată pe principiul fonetic.

În 1904, Academia, dând ascultare acestor dorințe, a făcut un nou și mare pas în dezvoltarea scrierii literare a limbii românești: a părăsit cu totul principiul etimologic și a primit scrierea în general întrebuintă în Regat întemeiată pe principiul fonetic: de a scrie sunetele vorbirii prin litere adaptate fiecăruia, fără a se ținea seamă, dacă sunetul care se scrie derivă dintr'altul schimbat din cauze fonetice

În paginile următoare se arată mai întâi regulile stabilite astfel pentru scrierea românească, apoi se dă un dicționar ortografic, în care s'au adunat mai ales cuvinte asupra scrierii cărora ar putea fi îndoeală.

București, 11 Iunie 1904.

I. — În scrierea limbii românești se întrebuintează următoarele 27 de litere:

Pentru *Vocale* 8: a, e, i, o, u, ă, â, și î. Numai în nume proprii străine se întrebuintează și y, ö, ü etc.: Stanley, Römerbad, Würzburg.

Pentru *Consonante* 19: b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, ț, t, v, x, z.

Numai în nume proprii și în cuvinte străine se întrebuintează literele și grupurile:

Kqu, ph, th, w: Kant, kalium, Quintilian, Aquitania, Philippsburg, Thionville, Thurgau, Wagner, White, Wiesbaden.

Nu se scrie: Mihalake, Sake, Take, equație, ci Mihalacke, Sacke, Tacke, ecuație, sau ecuație.

Se scrie însă: kilogram, kilometru.

Numele proprii de familie române își pot păstra ortografia lor: Kogălniceanu, Kretzulescu, Kalinderu, Quintescu.

II. — În regulă generală fiecare literă reprezintă în scriere un anumit sunet al vorbirii și fiecare sunet al vorbirii se scrie printr'una și aceeași literă.

În practică sunt însă câteva abateri dela acest principiu general al scrierii:

a) literele *â* și *î* înseamnă amândouă ace laș sunet,

b) literele *c* și *g* reprezintă amândouă câte două sunete deosebite,

c) litera *x* reprezintă o grupă de două sunete.

III. — Literele enumerate mai sus reprezintă sunetele cuvintelor precum urmează:

Vocale.

a: ața, amar, ară, mare, țară, buna știă, adună, vedeă, auziă.

e: cere, mege, cetește, vede, verde, șade.

== Diftongul *ea* se scrie *ea* (nu *e*): ceacă, ceapă, se dea, se crează, neagră, dreaptă.

== Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului verbelor în *-e* și *-ă* (bate, a vede) se scrie cu *-ă* la sing. și cu *-eau* la plur.: el vedeă, ei tăceau, el băteă, ei mergeau. î: înimă, pitic, negri, afli, dormi turti.

daneze, a se asigură contra ori-cărei eventualități și a face și pe Austria împreună responsabilă pentru acest războiu față de cealaltă Europă.

Nu încapă îndoeală, că conducătorilor armatei prusice dându-li-se așa ocașione învenită a studia în decursul campaniei — zicând la ei acasă — avantajile și scăderile armatei noastre, și convingându-se cu osebire de inferioritatea pusteii noastre față de cea prusică cu ac, apoi nu te poate prinde mirare, dacă contele Bismarck a crezut de sosit timpul a traduce în fapte planurile sale pentru mărirea Prusiei. Din memorabilele cuvinte ce le-a roșit după-ace a ajuns în fruntea ministerului: »Corpul Prusiei e prea îngust și politica sa va consta din fer și sânge*» strabate în deajuns aceste planuri de expansiune, cari devenind fapte complinite au făcut epocă în istoria universală.

(Va urma).

*) Östereichs Kämpfe im Jahre 1866.

== Se scrie *i* (nu *î*) și când se pronunță semison (*i* consonantă), aflându-se înainte sau după vocală și formând diftong cu dânsa; asemenea și la sfârșitul cuvintelor după vocală sau după consonantă:

iară, iarnă, iarbă, roib, soim, iertare doină, aibă, uțare, uținire, piept, fier; i-am luat

noi, boi, doi, cei;
buni, nori, mergi, frați, drepti, fii, fiu, copii, vezi-i, bate-i.

== Spre deoseire, acolo unde *i* final este întreg și intonat, se înseamnă cu accentul grav (´): a auzi, a lovi (vezi mai jos No. V.)

== Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului verbelor terminate la infinitiv în *-i* și *-î* (a sări, a coborî) se scrie cu *-i* la sing. și cu *-iau* la plur.: el săria, ei dormiau.

o: o.n, orb, Oprea, popor, no-o-, soc, somn, soro, o casă, spune-o, am dat-o.

== Diftongul *oa* se scrie *ou* (nu *o*): poamă, moară, doarme, moarte, oameni, toacă, loarce, cunoaște.

u: unu, ura, unsă, u-ă, nu-ne, bun, sună, ne-gru, umplu, umplu, tăcu, făcu,

== Se scrie *u* (nu *ü*) și când se află înainte sau după altă vocală pronunțată semison și făcând diftong cu ea:

ou, nou, bou, sau, său, fiu, teiu, altoiu, zăvoiu, vioiu; nueșua, noană.

ă: sădrăcie, mărunț, bătut, bunădate. învăț, adevăr, tău, său, supărăre, mă supăr, văd, împărat, rămas.

ă-l: se scrie în două feluri:

a) Se scrie cu *ă* în corpul cuvintelor: sânge, plânge, cântă, cât, atât, vânt, vânz, vânzare, hatâr, mormânt, cuvânt, cănad, rând, sfânt, — toate formele verbale terminate cu *-ând*: cântând, văzând, făcând mergând, urând (dela urare).

b) Se scrie cu *l* la începutul cuvintelor: în, înainte, încă, inger, încurc, încerc, îndoit, înnot, îl, îmi, îți, își, îi

Se scrie asemenea cu *i*:

1. În cuvintele compuse precum sunt: neîndurare, neînpăcat, preîntimpinat.

2. În terminările flexionare ale verbelor terminate în *-ri*: a urî, coborî, hotărî, târî, urîm, coborîm, hotărîm, târîm, uit, coborît, hotărît, târît, urînd coborînd, hotărînd, târînd.

(Va urma).

CORESPONDENȚĂ

Onorate Dle Redactor!

În numele locuitorilor arși de foc din Vaideiu, te rog să binevoești a publica în prețuita foaie »Activitatea« următoarea

Mulțumită publică.

În 19 Iulie a. c. pe la 5 ore p. m. s'a iscat un foc teribil în comuna noastră, care ajutat de vânt, în scurt timp a prefăcut în cenușă toate edificiile, cu haine, mobile, bucate și nutrețul aflător în ele, precum și un junc și 8 porci, la 32 locuitori. Institutul de credit și economii »Dacia« din Orăștie, în a cărui frunte și a cărui director este dl Dr. Aurel Muntean, avocat, care mișcat și pătruns de simțăminte nobile umanitare, numai decât a dispus ca să se împartă la cei nenorociți 247 coroane, care a și exmis în 21 I. c. pe dl Laurian Bercian în fața locului Vaideiu, și împreună cu subscrisul au împărțit aceea sumă, de câte 11, 9, 7, 6 și 3 cor., în proporție cu dauna avută.

Pentru aceasta creștinească faptă, — în numele celor împărțâșiți, cari prin aceea au primit balsam vindecător — subscrisul exprim cea mai profundă mulțumită publică, poftind dela bunul Dzeu, ca pe susnumiții domni să-i fină întru mulți ani sănătoși, ca să poată conduce institutul spre înflorire și prosperare.

Vaideiu, la 28 Iulie 1904.

Ioan Nistor,
primar.

Condițiuni de primire

În șcala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia.

În clasa I. a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) cari dovedesc prin atestat de bolez, că au implinit cel puțin vârsta de 9 ani;

b) cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV. clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe basa unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescriș pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile.

În lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe calasa V. și VI. dela școală elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a școlii civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face numai pe basa unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministrului regesc-ungar de culte și instrucțiune publică, dto 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari se inmatriculează pentru prima dată la școala noastră, au să producă atestat școlar, atestat de bolez și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletoriu), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve, cari au absolvat cele patru clase ale școlii civile. Se pot primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absolva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1904/1905 se pot face din 1—6 Septembrie 1904 stilul nou.

Examenele de emendare, se țin în 1 Septembrie 1904 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele cari s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie st. n. la 8 ore a. m. se țin examenle de primire, ear' în 4 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima dată la această școală, o taxă de inmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, cari voesc se fie primite în internat, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 400 cor. pe an, plătită înainte în două sau cel mult în patru rate. Spesele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, desemn și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se poartă separat de părinți, precum și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în foartepiano și în limba francesă.

Taxele pentru instrucțiune în foartepiano sunt 2 categorii:

a) dacă o elevă voește să iee orele singură, se socotește la 2 ore pe săptămână taxa de 18 cor.*) pe lună; dacă 2 eleve iau împreună instrucțiune în aceeași oră, taxa se socotește la 2 ore pe săptămână cu 9 cor. de elevă; sau

*) Din care sumă 2 cor. se contează pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

rile din jurul Vienei adese-ori în prezența M. Sale Împăratului. Eară noi oficerii și suboficerii — dacă căutam o distracție după munca zilnică — totdeauna o aflam în societatea Vienezilor, cari cu dragoste ne primiau și ne încântau cu afabilitate lor.

Nici pe orizontul politic nu se puteau observa »punctele acele negre«, cari de regulă sunt precursorii unui războiu. Unica chestie care mai turbura din când în când liniștea aceasta, erau provinciile Schleswig—Holstein, ocupate cu un an mai nainte dela Danemarca; dară și acesta chestie să regulese definitiv prin tractatul dela Gattstein ratificat prin ambii monarhi ai Austriei și Prusiei, cari conveniră în persoană la Salzburg în 20 August 1865.

Toată lumea să aștepta acum și nu făiă cuvânt, că de vr'un conflict războinic între aceste două state nu poate fi vorbă și mai ales pentru Schleswig-Holstein, regulându-se acum chestia acestora într'un mod pentru ambele părți mulțumitor. Dară Prusia — precum să vede din acțiunile ei ulterioare — încă dela începutul războiului contra Danemarcei, nu a fost sinceră față de aliata ei Austria, și s'a folosit de ajutorul acestei numai pentru ca mai cu înlesnire să-și ajungă scopurile sale: a pune mâna pe provinciile

b) dacă o elevă voeste să iee orele singură, se socotește la 2 ore pe săptămână taxa de 12 cor.*) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oră, taxa se socotește la 2 ore pe săptămână cu 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, câte 2 ore pe săptămână se socotește pe lună cu 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzut cu apă, baie proprie și lumină electrică, încât ofere cele mai bune condiții igienice.

Elevetele din internat, afară de școală, au în fiecare zi anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea directorului, profesoarelor și guvernantelelor.

Elevetele, cari voesc să fie primite în internat, au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 peptene, cari toate rămân proprietatea elevetei. Afară de acestea schimburiile de trup sau albituriile, câte 1/2 duzină din fiecare; două fuste de lustre (jupon) și două de flanel; ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toaletele nouă sfātuim părinții și tutorii să nu facă copilelor, căci pentru uniformitatea îmbrăcăminteii elevetele interne, *toaletele se fac aici cu prețuri moderate*, grin îngrijirea internatului. Strins de uniformă se țin: o haină, 2 surte în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, cari necondiționat au să se facă aici și cari peste tot vor costa cam 30—40 cor.

Dela direcțiunea școlaei se poate primi prin postă: »Statutul de organizare« și »Regulamentul intern« al școlaei, »Regulamentul pentru cursul complementar«, »Planul de învățământ« și »Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare«, à 20 bani exemplarul. Dela direcțiune se poate primi pentru 2 cor. și »Monografia« școlaei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școlaei și al internatului în toate amănuntele.

Sibiu, în Aug. 1904.

Direcțiunea școlaei.

*) Din care sumă două cor. se contacă pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

NOUȚĂȚI

Foc în Orăștie. În noaptea de 28 spre 29 Iulie, la 1 și jum. ore publicul din loc a fost sculat din așternut în urma focului, ce se constată la dl Ioan Mihaiu. A ars șura cu tot ce se afla acolo precum: 5 cară de fân, mobile, 2 trăsuri, hamuri și alte mărunchișuri.

După foc au sosit și pompierii. Norocul că nu a tras vântul, pentru-că focul putea lua dimensiuni mari.

Cu punerea focului este bănuț un lucrător, care — zice-se, ar fi și furat unele altele înainte de a aprinde. Cercetările sunt în curs. — Dl Mihaiu a fost asigurat.

Toastul principelui Hohentlohe la banchetul dela Putna, a fost următorul. »Au venit azi la Putna Români din toate unghiurile Europei, să sărbătorească amintirea marelui voevod Ștefan, aprigul și neînvingător și apărător al țării, al poporului românesc și al creștinătății. Au venit din lumea întreagă elită, oameni culți și cei neștiutori, ca să depună prinusul lor de recunoștință memoriei aceluia, care a luptat acum 400 de ani pentru apărare strămoșilor lor. Acest simțământ de pioasă recunoștință, înaltă pe cei ce-l manifestă și nu poate lăsa pe nimeni rece. Ziua de azi mai are și altă mare însemnătate, și anume, însemnătatea unui eveniment merit a fi cimentul, care consoli-

dează simțămintele de dragoste și înfrățire între două națiuni vecine. Națiunea mea și Impăratul meu, care a considerat și iubit pe Români, din imperiul seu deopotrivă cu ceilalți supuși ai sei, sunt veseli de a fi putut da prileji pentru o asemenea pioasă sărbătoare a unui erou ca Ștefan cel Mare și Sfânt. Ridic acest pahar în sănătatea tuturor celor da față, și cari, împreună cu noi iau parte la aceasta se barc«.

Nutrețul și reducerea transportului. Dl vice-comite Pogány Béla, în calitate de vicepreședinte a Reuniunii economice a comitatului, comunică ordinul ministrului de comerț nr. 50659, prin care se dispune reducerea taxelor pentru transportul de nutrețuri pe toate liniile ferate.

Prin aceasta se are în vedere lipsa cea mare de nutreț și ajutorarea economilor de vite.

Acest favor se începe cu 1 August și va dura cel mult până la finea anului curent.

Taxa redusă se poate valida respective se poate câștiga numai pe temeiul unui certificat dela Reuniunea economică comitatensă.

Despre aceasta suntem recercați a vesti cetitorii nostri spre conformare.

Petrecerea de vară, arangează curatoatul bisericeii gr.-cat. Mercuri, în 10 August st. n. a. c., în pavilionul de vară din promenada Orașului. Venitul curat e destinat în favorul bisericeii române din loc. Prețul intrării: de persoană 2 coroane, de familie până la 3 membrii 4 cor. Rechin, la 26 Iulie 1904. Comitetul. Inceputul la 8 oare seara. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziuaristică.

Atentat. Nu de mult a fost ucis Bobrikow din Finlanda și Andrejew din Caucas, doi conducători ai Rusiei autorate. La 27 Iulie a urmat uciderea ministrului de interne Plehve. Atentatul s'a întâmplat când sosea cu trăsura în gara Varșovia. Bomba a rupt capul ministrului dela trunchiu. Trăsura cu caili au fost prefăcuți în bucăți. Mulți oameni au fost răniți. Insuși atentatorul au fost vulnerat. Mumele lui e tănuit. A fost deținut.

Liberarea pașapoartelor. Cu 1 August 1904 intră în vigoare art. de lege VI. despre liberarea pașapoartelor pentru România și Sârbia. De aci încolo se vor elibera pașapoarte numai pe un an; în casuri anumite și pe timp mai scurt sau mai lung (până la 3 ani). Pașapoartele pe un an le liberează de aci înainte vicecomite. Certificate de trecere în România nu se mai dau decât muncitorilor de câmp, zilerilor, etc. pentru depășiri de 4 kilometri dela graniță. Acestora li-se dau certificate și numai pe 8 zile. În casuri urgente se dau certificate în comitatele marginase cu România și Sârbia și altor persoane cari petrec numai provisor pe teritoriul comitatului.

Anuarul școlaei primare și de repetiție economică din Seliste pe anul școlar 1903—904, publicat de directorul D. Lăpădat: Dare de seamă despre sfințirea școlaei nouă; lista donațiunilor făcute pentru școală în anul 1903—904; Material ales pe baza noului plan de învățământ pentru școlaele poporale, din limba maghiară, desemn, cântări și gimnastică; »Pentru pomenirea învățătorului D. A. Mosora« (înmormântarea și cuvântul funebrel rōstid de dir. Lăpădat) și »Date școlare« despre personalul didactic elevi, serbările școlare și examenele dela finea anului. Anuarul a apărut în Sibiu, tipografia archidieceșană.

În presa engleză face mare senzație o scrioare a unui ofițer rus superior din cartierul general rusesc din Extremul-Orient. Scrioarea acesta o pulică un corespondent de războiu, căruia i-a arătat ofițerul rus scrioarea în destiune, adresată camarazilor sei din Petersburg. Extragem din această scrioare următoarele pasage:

Este intristător, când vezi pe ofițerii nostri în necontenită ceartă; ei sunt împărțiți în clice și se ocupă atât de mult cu interesele lor proprii încât uită că se luptă contra Japonezilor, dușmanul nostru general. Fiește-care începând dela vice-regele Alexejew și dela generalul suprem Kuropatkin, până la cel din urmă soldat, se ceartă și nu se supune, po-

runcei. În ochii atașailor militari și ai corespondenților de războiu suntem desonorați, și până nu se va schimba întreg sistemul nu putem spera o victorie. Invidia și suspiciunea dominează în armata noastră. Membrii serviciului nostru secret se pândesc unii pe alții, în timp ce spionii și agenții japonezi își fac mendrele. Japonia — se pare — cunoaște toate mișcărilor noastre, din cauza aceasta se și schimbă atât de repede și subit la noi planurile. Bravii noștri soldați sunt duși în luptă, ca oile la abator. Nimenea nu poate pune la îndolală devotamentul lor dar' cât timp vor fi rău conduși, se face numai abuz cu devotamentul și supunerea lor. Intreaga Europă știe, că suntem certați în casa noastră proprie și va trage folos din aceasta...

Ofițerul rus critică apoi aspru tactica de războiu a lui Kuropatkin, enumerând numeroase greșeli ce s'ar fi comis, începând dela lupta dela Yalu până la lupta dela Wafanku. Intre altele se zice în scrioare: »În timp ce pe teatrul principal de războiu era mare lipsă de cavalerie pentru acțiuni de sine stătătoare, s'a trimis o diviziune de cazaci spre scopuri absolut aventuroase în Corea, unde deja de mult nu mai era nimic de făcut«.

Apel din Bucovina. Cătră meseriașii români. Redacțiunea foaiei »Viitorul« a clerului ortodox român din Bucovina, ce apare în Cernăuți, adresează în ultimul său număr cătră frații din Transilvania un apel de următorul cuprins: Vă rugăm se binevoiți a ne trimite (cât de multe adrese de meseriași români din toată bransa, cari ar fi dispusi a primi la învățatură băieți din Bucovina. Condițiunile și timpul cât va dura învățatura încă dorim a le ști.

— Un culegător tipograf român află condiție numai decât la institutul tipografic »Minerva« din Orăștie.

Chestiunea absolvenților școlaei practice de agricultură.

(Urmare și fine.)

Cel mai fericit mijloc de a îndruma pe calea adevărată pe acești premergători ai regenerării agricole, în țara noastră, e de sigur, a le acorda câte va hectare de teren, improprietându-i.

6 Hectare, credem că e de ajuns; muncit sistematic, ar da puțința ca pe ici-colea, să se poată întâlni câte o frumoasă economie casnică, care sub mâna îndemnată a școlaei practice se poată servi de model. Unul din aceste hectare, ar trebui, prin lege destinat plantelor de nutreț; acolo unde terenul ar permite o jumătate hectar să fie de asemeni destinat grădinăritului. Din fondul adunat în cei doi ani jum. să li-se procure prin intervenția statului, vite bune de muncă, cum ar fi cele de rasa moldovenească, unelte perfecționate și sēmēnte bune. Dacă aceste sume nu vor ajunge, tot statul să facă sacrificii spre a le veni în ajutor cu oare-cari subvenții.

Pentru-ca, elevii cât timp frecventează școala să poată avea hrană suficientă, cu mijloace materile cât mai reduse, să se aplice și aci ideea cantinelor școlare. Asceasta pentru mai multe motive: s'ar da muncitorilor hrană rațională, față de cheltuirea forțelor la care sunt obligați în timpul zilei; s'ar deprinde a se hrăni pe viitor în alt chip de cum se hrănește țeranul nostru în timpul de față. Elevii, luând parte cu rëndul la facerea elementelor, ar învăța multe lucruri folositoare pentru economia casnică în viitor.

Absolvenții, să fie obligați să continue cât mai mult timp după terminarea cursurilor contactul cu școala unde au primit lumina, spre a fi curent cu toate progresele și noutățile agriculturii sistematice.

Pentru acest rezultat să formeze o asociațiune cu scop de a ajuta reciproc o societate de ajutor mutual sub presidenția dirigintei școlaei lor, atingându-se astfel două scopuri deodată; li-s'ar cultiva spiritul de asociație — pregătindu-se treptat spiritele pentru societăți cooperative — și s'ar ajuta reciproc cumpărându-și în comun unelte mai de preț.

Astfel am putea avea în noi, treptat, tocmai ceea-ce ne lipsește, agricultori luminați, cunoscători ai meserii lor, astfel s'ar putea substitui în câteva decenii păturei actuale de agricultori rutinari o generație de tineri agricultori, care ar asigura cu drept cuvânt reputația noastră de țară agricolă și bogată. Treptat cu nivelul economic, s'ar ridica și nivelul cultural, unul rezultând din buna stare a celuilalt.

*

În altă ordine de idei, referindu-ne la legea împroprietării reangajaților militari, credem că această lege, față de cerințele actuale, sau nu își are rostul, sau e de prisos din multe motive. Ne explicăm.

Legea prevede că unui sub-ofițer reangajat, care a servit ca instructor în armată timp de 12 ani, să-i-se acorde gratuit 6 hectare pământ în țară, ori 15 în Dobrogea, plus credit pentru material de economie agricolă și unelte de agricultură.

Dar' oare ce economii agricole mai pot înființa acești reangajați militari? Ce agricultor va putea deveni acest om pe jumătate orașan, novice în ale agriculturii care de 15 ani n'a mai pus mâna pe coarnele plugului? Aceste ajutoare, deci, ce viitor rambursate cătră instructorii în front de agriculturii române, ar fi credem, un ce just.

Să li-se acorde militarilor alte avantaje, pentru serviciul adus țării, să li-se dea pensii, etc., tot, afară de ceea-ce i-ar pune mai mult în încurcătură decât le-ar aduce foloase reale.

Nu va fi o pierdere prea mare pentru aceea-ce și-au consumat cariera spre a-și creia o situație la oraș, cei-ce acum pășesc în viață, la țară, va fi condiție exențială a existenței lor și materiale și morale?

Să se împroprietărească dar', absolvenții școlaei de agricultură spre a vedea regenerând ceea ramură de bogăție națională, care creiază aproape toate sursele țării și care stând pe loc, stagnează însuși pulsul nații.

Prin aceasta nu se cere un nou sacrificiu statului de-oarece absolvenții vor plăti. Ținându-se în seamă și importanța chestiunii.

Fie ca impulsul dorit să vie și de data asta tot dela stat și cu siguranță, el va fi secundat de inițiativa privată.

Împroprietărirea și ajutorarea statului să dureze atât cât va fi nevoie ca inițiativa privată să i-se substitue și mișcarea aceasta de interes general să preocupe cât mai mult pe aceia-ce vin imediat după stat în susținerea agriculturii: pe marii proprietari.

Stimulând astfel, dintr'un început pe absolvenții acestor școli și apucând direcția dorită, curând se va ajunge ca proprietarii să dorească a avea pe domeniile lor astfel de agricultori luminați și atunci ajutorul și preocuparea lor, devenind intensivă, va dispensa treptat statul de a acorda în mod larg

ocrotirea sa, mutând-o, acolo, unde nevoile timpului o vor cere. Se va ajunge atunci la o eră de prosperitate și pentru agricultorul mare și pentru cel mic și prin această țară însuși se va vedea resplătită de sacrificiile, ce dintr'un început e nevoită să facă.

Față de enormul progres, ce toate țările au făcut pe terenul economic, întârzierea noastră, în starea primitivă și rutinară în care ne găsim azi cu agricultura, ar însemna pur și simplu că ne pregătim cu precauție un mormânt, un dezastru, la care, în mod fatal mai curând sau mai târziu, trebuie să ajungem.

Este știut azi, că cele mai crâncene războaie moderne sunt războaie economice, ce națiile în dorul lor de de a trăi, își aduc una împotriva alteia. Și noi de acest războiu, trebuie să ne gregătim.

D. Bulat-Poiana.
(Dolj).

Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

Publicare de concurs.

Până în ziua de 15 August n. a. c. se publică concurs pentru primirea în internatul de fetițe din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt de a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvibili în două sau cel mult în patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 de fil. pentru elevele din clasele elementare și de 12 cor. 30 de fil. pentru elevele din clasele superioare, apoi 2 cor. pe an pentru baie și în sfârșit 20 c. pentru elevele din clasele elementare și 30 c. pentru elevele din clasele civile și superioare ca taxă de material de lucru de mână. Elevele cari vor învăța limba franceză, ori muzica instrumentală, vor plăti separat unele taxe moderate.

2. Fiind-că elevele vor trebui să poarte vestimenta uniforme, se vor plăti

28—36 cor., după etatea fie căreia. Uniforma aceasta care se pregătește în internat, constă din două șurțe în formă de rochie, 2 pălării, — una de earnă și alta de vară — și din o toaletă.

3. La intrarea în internat fiecare elevă trebuie să fie provăzută cu: 6 cămeși, 6 camisoane. 6 pantaloni. 1 fustă de earnă, 6 servete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 perie de dinți, 1 plapomă, 2 doi piepteni, o saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

Obiectele acestea au să fie marcate cu numele elevei.

Pentru suma plătită fiecare elevă va primi:

1. Instrucțiune pentru studiile prescise pe clasele I.—IV. elementare, I.—III. civile și II. superioare, educațiune religioasă morală și deprinderi în conversațiune maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase provăzute cu mobilierul necesar.

3. Intreținerea întreagă și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amiază 3 feluri, Dumineca și în sărbători 4. c) la cină 2 feluri.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fiecare lună elevele vor lua câte o baie.

5. Instrucțiunea în fiert, spălat, călcatul cu fierul, coptul pâinii tors, țesut, curățit, grădinarit, croit, purtarea socotelilor economiei de casă, conservatul și așezatul legumelor și victualilor pentru earnă, îngreșatul animalelor, prășirea și ținerea galițelor etc.

La cererile pentru primire e de a să alătura: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Petițiunile sunt de a să înainta Prea veneratului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fiecare câte o marcă de 45 fil., pentru expedarea francată a rezoluțiunii. Dela cererea de primire nu sunt dispensate nici elevile cari au mai fost în internat.

AVIS

Subscrisul aduc la cunoștința On. public din Orăștie și jur, că în vederea crizei de bucate mi-am aranjat depositul meu de cucuruz, calitate bună, cunoscută până acum, în casele dlui Gustav Wagner, vis-à-vis de judecătoria regească, vânzare în detal și engro, prețuri moderate.

Rugându-mă pentru cercetare cât mai deasă rămân, semnându-mă

cu toată stima
Ilie Cimporescu.

2-4

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață: 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

24—50

Centrala generală: Edimburg (Anglia).

Insertiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvază fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circularare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprinte —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografie

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.

